

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 13 grudnia 2017 r. (k. 2 i n.) powódka Poczta Polska spółka akcyjna w W. domagała się zasądzenia od pozwanej Biuro (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. zapłaty 3.552,70 zł tytułem usług pocztowych świadczonych na podstawie umowy z 8 lutego 2012 r. wraz z odsetkami i kosztami procesu. Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 34 i n.) wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia i niewykazania roszczenia.

Wyrokiem z 19 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie (sygn. akt XI GC 236/18) zasądził od pozwanej na rzecz powódki 3.552,70 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 2.781,60 zł od 13 grudnia 2017 r. oraz ustawowymi za opóźnienie od kwoty 771,10 zł od 13 grudnia 2017 r. (punkt I sentencji) oraz 1.017 zł tytułem kosztów procesu (punkt II sentencji). Na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych Sąd pierwszej instancji ocenił, że istnienie roszczenia zostało wykazane w świetle umowy zawartej na podstawie art. 14 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, zaś do przedawnienia nie doszło, ponieważ do umowy nie stosuje się terminu przedawnienia z art. 751 k.c., lecz 3-letni termin przedawnienia dla roszczeń związanych z działalnością gospodarczą (art. 118 k.c.). W sprawie doszło do przedawnienia roszczenia wynikającego z jednej faktury, jednak zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie ze względu na art. 5 k.c. O kosztach procesu rozstrzygnął zgodnie z art. 98 k.p.c.

Apelację (k. 163 i n.) od powyższego wyroku wywiodła strona pozwana, zaskarżając wyrok w części (ponad kwotę 1.751,78 zł) i wnosząc o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa ponad kwotę 1.751,78 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 1.413,76 zł od 13 grudnia 2017 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 387,16 zł od 13 grudnia 2017 r. oraz odpowiednią zmianę punktu II wyroku w zakresie kosztów procesu. Jednocześnie wniosła o zasądzenie kosztów procesu. Wobec zaskarżonego postanowienia podniosła zarzuty naruszenia: art. 5 k.c., art. 5 w zw. z art. 117 1 i 2 w zw. z art. 118 k.c. oraz art. 5 w zw. z art. 6 w zw. z art. 117 1 i 2 k.c. poprzez nieuwzględnienie podnoszonego zarzutu przedawnienia, choć nie zostały ustalone żadne okoliczności, które uzasadniałyby zastosowanie art. 5 k.c., a nadto powódka nie podnosiła tego zarzutu. Tym samym doszło do przedawnienia roszczenia wynikającego z faktury nr (...) z 6 października 2014 r., a brak jest podstaw do nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia. Brak jest jakichkolwiek wyjątkowych okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 5 k.c.

W odpowiedzi na apelację (k. 175 i n.) powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu. Zwróciła uwagę, że zastosowanie art. 5 k.c. nie wymaga sformułowania zarzutu i może nastąpić z urzędu, jak w niniejszej sprawie. Podzieliła ocenę Sądu pierwszej instancji, że zachodziły podstawy do nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie w całości.

Przedmiotowa sprawa rozpoznana została w postępowaniu uproszczonym, regulowanym przepisami art. 505¹ – 505¹⁴ k.p.c. W niniejszym postępowaniu nie było przeprowadzane postępowanie dowodowe. W tej sytuacji, zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Stosownie do art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego (por. uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, L.).

Ustalenia faktyczne, w tym ocena dowodów zasługiwały na aprobatę. Także kwalifikacja oraz ocena prawna co do istnienia roszczenia powódki i wystąpienia przedawnienia w pełni odpowiadają prawu. Przedmiotem postępowania apelacyjnego pozostaje w zasadzie wyłącznie kwestia zastosowania art. 5 k.c. wobec zarzutu przedawnienia pozwanej co do roszczenia wynikającego z faktury nr (...) z 6 października 2014 r., który to zarzut był uzasadniony.

Rozstrzygając sformułowane wobec zaskarżonego wyroku zarzuty należy w pierwszej kolejności zaaprobować pogląd, zgodnie z którym sąd z urzędu może oceniać żądania i zarzuty stron przez pryzmat art. 5 k.c., w tym zarzut przedawnienia roszczenia. Zastosowanie art. 5 k.c. jest dopuszczalne również w stosunkach, jak w niniejszej sprawie, między przedsiębiorcami, przy czym „z ograniczeniem do wyjątkowych sytuacji. Jest to uzasadnione specyfiką obrotu gospodarczego, w ramach którego zachodzi konieczność ciągłego i świadomego ponoszenia ryzyka, co profesjonalści powinni umieć przewidywać. Przyznanie im nieograniczonej możliwości do powoływania się na art. 5 KC mogłoby prowadzić do praktycznego uchylecia zasady trwałości umów, z zagrożeniem dla pewności i bezpieczeństwa obrotu. W każdym wypadku rozstrzygające jest rozważenie całokształtu okoliczności rozpoznawanej sprawy” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt II CSK 398/16, L.). Jeżeli zaś chodzi o to, kogo obciąża ciężar w zakresie udowodnienia okoliczności przemawiających za zastosowaniem art. 5 k.c., to rację ma pozwana, iż zgodnie z art. 6 k.c. brak ustalenia takich okoliczności obciąża stronę, na której korzyść art. 5 k.c. miałby zostać zastosowany, czyli w niniejszej sprawie powódkę.

Należało uwzględnić argumentację strony pozwanej, że w niniejszej sprawie nie zostały ustalone jakiegokolwiek okoliczności, które miałyby wyjątkowy charakter i uzasadniały zastosowanie art. 5 k.c. wobec podniesionego zarzutu przedawnienia. Przyjęcie, że taką okolicznością jest brak zapłaty wynagrodzenia umownego (co miałyby świadczyć o nielojalności) prowadziłyby do wniosku, że w każdym wypadku zarzut przedawnienia musiałby ulec wobec art. 5 k.c. Funkcja korygująca art. 5 k.c. musi zatem wiązać się z innymi okolicznościami, np. takim działaniem strony, które budziło u drugiej strony uzasadnione przekonanie, że świadczenie zostanie spełnione (a w rzeczywistości sprowadzało się to do tego, aby roszczenie się przedawniło). W niniejszej sprawie tego rodzaju okoliczności nie występowały. Brak również innego rodzaju zachowań strony pozwanej, które mogłyby uzasadniać wystąpienie przez powódkę z pozwem po upływie przedawnienia.

W konsekwencji zaskarżony wyrok podlegał zmianie.

Tytułem należności głównej należało na rzecz powódki od pozwanej zasądzić zamiast kwoty 3.552,70 zł zasądzić 1.751,78 zł. Odpowiednio należało również zmodyfikować odsetki, tj. zasądzić je jako odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 1.751,78 zł od 13 grudnia 2017 r., a także odsetku ustawowe za opóźnienie od kwoty 383,93 zł od 13 grudnia 2017 r. Orzeczenie o kosztach procesu należało zaś zmienić w ten sposób, że na podstawie art. 100 k.p.c. koszty procesu podlegały między stronami zniesieniu, bowiem ostatecznie powództwo zostało uwzględnione w ok. 50%, a koszty stron były na zbliżonym poziomie (powódki – 1.017 zł, a pozwanej – 917 zł).

Powódka w niniejszej sprawie w całości przegrała i jest zobowiązana do zwrotu pozwanej kosztów procesu (art. 98 k.p.c.). Poniesione przez pozwaną koszty postępowania apelacyjnego wynoszą łącznie 497 zł, na które składa się: opłata sądowa od apelacji – 30 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 450 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...) A. -021-17/15 (...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)w (...): □ (...)

(...)/ (...)

.....